

Mottagarens referens: S2025/00922
Regeringskansliet
Socialdepartementet

Remissvar avseende delbetänkande Stärkt pandemiberedskap (SOU 2025:48)

Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) har anmodats inkomma med synpunkter på ovan rubricerade remiss och önskar framföra följande:

Sammanfattning

SVA har inga invändningar gentemot delbetänkandet Stärkt pandemiberedskap men önskar framföra ett fåtal specifika synpunkter som rör de delar av utredningen som närmast berör SVA:s verksamhet.

Specifika synpunkter

Kap 8.8.3 (sid 544–547) angående beredskap för storskalig testning.

SVA instämmer med utredningens bedömning att beredskap för storskalig testning bäst upprätthålls på laboratorier som utför mikrobiologisk diagnostik i normalläge, och att sådana laboratorier inte nödvändigtvis behöver vara regionägda laboratorier. Vidare instämmer SVA i bedömningen att staten och regionerna bör ta tillvara på erfarenheterna som kan dras från covid-19-pandemin då externa aktörer (såväl privata som statliga laboratorier) spelade en viktig roll för att säkerställa den storskaliga testningen. I detta sammanhang anser dock SVA att en tydligare referens kunde göras till Coronakommissionens delbetänkande SOU 2021:89 i vilket bl.a. SVA:s diagnostiska stöd till humansjukvården under pandemin beskrivs. I sammanhanget bör det också påpekas att SVA:s instruktion numera, under vissa förutsättningar kopplade till smittskyddslagen, möjliggör att myndigheten utför diagnostik av humanprover (SFS nr. 2009:1394, 2d§).

Kap 8.8.4 (sid 548) angående lagerhållning av förbrukningsmaterial för laboratorieanalys.

I utredningen föreslås att regionerna ska säkerställa viss lagerhållning av sjukvårdsprodukter, inklusive förbrukningsmaterial för laboratorieanalys, som

beredskapen inom smittskyddet kräver. I vilken grad en sådan lagerhållning är tänkt att också säkerställa tillgången av nödvändigt laboratoriematerial för eventuella externa laboratorier som stödjer regionerna i samband med en framtida krissituation framgår dock inte. Erfarenheterna från covid-19-pandemin visar att externa icke-regionägda laboratorier kan spela en viktig roll och bidra till storskalig testning, och utredningen gör bedömningen att detta sannolikt kommer vara fallet också vid en framtida händelse med omfattande smittspridning. Ett förtydligande av i vilken grad regionernas lagerhållning är tänkt att säkerställa tillgången av nödvändigt laboratoriematerial för sådana externa laboratorier, liksom en belysning av behovet av beredskapsuppbyggnad, vore därför önskvärt.

Kap. 10.4.3 (sid 887–889), kap. 10.9.5 (sid 976–978) angående data- och informationsdelning mellan myndigheter, kommuner och regioner.

SVA håller med utredningens beskrivning av de problem och svårigheter med att kunna dela data och information mellan olika myndigheter, regioner och kommuner som uppstod under pandemin. SVA noterar vidare att utredningen också lyfter fram behovet av en förbättrad informationsdelning mellan myndigheter för djur- och folkhälsa. SVA upplever att det idag i stor utsträckning saknas lagstiftning som gör det möjligt att bryta eller föra över sekretess mellan myndigheter. Inte minst var det problem under covid-19-pandemin när såväl statliga myndigheter som kommuner och regioner behövde dela information om smittläge, utbrott, diagnostiksvår osv, men också information och lagerhållning och brister på sjukvårdsmaterial eller laboratorieprodukter. Det var svårt på grund av sekretessbestämmelser i framför allt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), men det saknades också bland annat tekniska lösningar, nationella rapporteringssystem och ansvarsfördelning mellan myndigheter. SVA tillstyrker därför utredningens förslag att dessa frågor ska ingå i en kommande nationell strategi för hantering av pandemier.

Kap. 10.7.3 (sid 917) angående en bred involvering av aktörer i en nationell pandemistrategi.

SVA delar utredningens bedömning att en framtida pandemi sannolikt kommer att starta via zoonotisk överföring av ett virus eller del av virusarvsmassa från djurvärlden till människor. Baserat på erfarenheter från bl.a. covid-19-pandemin gör myndigheten dessutom bedömningen att en framtida pandemi med ursprung i djurvärlden riskerar att få konsekvenser också för djurhälsan genom återspridning av smittämnet i fråga från människa till djur. Myndigheten instämmer således i

bedömningen att arbetet med en nationell strategi för hantering av pandemier bör inkludera stärkt aktörssamverkan kring smittämnen av zoonotiskt ursprung och zoonoser och att relevanta myndigheter såsom Jordbruksverket, Livsmedelsverket och SVA därför bör involveras.